

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Mèrìnlélógójì

Sí sí Ìpílẹ̀ Tí Ó Sọ̀nù Níhòdòhò: Àwọn Òtító Àsọtẹ̀lẹ̀ William Miller àti Àwọn Ojọ̀ Ìkẹ̀yìn ti Adventism

Jeff Pippenger

2024-01-08

A bo àwọn òtító ìpílẹ̀sẹ̀ William Miller bò lórí nípasẹ̀ ìran mèrin Adventism. Ìmúpadàbòsípò àwọn òtító ìpílẹ̀sẹ̀ wònyí ni a gbé kalẹ̀ nínú àlá kejì rẹ̀, a sì ti máa tọ́ka sí i leraléra nínú Bíbẹ̀lì àti nínú Èmí Àsọtẹ̀lẹ̀ gégé bí iṣẹ̀ tí àwọn èniyàn Qlórùn ti ojọ̀ ikẹ̀yìn gbòdò ẹ̀. Àlá Miller fi hàn pé nígbà tí ọ̀kùnrin tó n fi bíròdìsì erùpẹ̀ pa á mó bá mú àwọn iyebiye náà padà bọ̀ sípò, wọn yóò tàn ní ìmòlẹ̀ tí ó pọ̀ ní ilọ̀po mēwáá ju oòrùn lọ.

Ìlànà àgbékalẹ̀ Miller dá lórí mímọ̀ àwọn agbára iparun méjì ti ẹ̀sìn àbòrìṣà tí ó tẹ̀ lé èyí tí ipò àlùfáà Póòpù mú wá, àti ẹ̀rì àpòsítẹ̀lì Pọ̀lù nínú orí kejì Tẹ̀salonika, sì pèsè idákòrò fún Miller fún àgbékalẹ̀ rẹ̀. Níbẹ̀ ni Pọ̀lù ti fi hàn pé Róòmù keferi ti dí ipò àlùfáà Póòpù lówọ̀ láti dide sí agbára, tí tí di igbà tí a mú Róòmù keferi kúrò. Nínú 2 Tẹ̀salonika, Pọ̀lù tún pèsè idákòrò fún àgbékalẹ̀ Future for America, nígbà tí Pọ̀lù fi hàn pé “ọ̀kùnrin ẹ̀ṣẹ̀” nínú orí náà ni a tún sojú fún gégé bí ọ̀ba tí ó gbé ara rẹ̀ ga, nínú Dániẹ̀lì orí kọ̀kànlá, àti ẹ̀ṣẹ̀ kẹ̀rindínlógójì.

Ó ẹ̀ pàtàkì láti rí i pé ìbísí ìmò nínú ìṣísẹ̀ angeli àkókò àti angeli kẹ̀ta, ní ìsopò tààrà pèlú ẹ̀rì Pọ̀lù nínú orí kejì ti Tẹ̀saloníkà. Ní àkókò òpin ní ọ̀dún 1798, àti pèlú ní 1989, a tú ìwé Dániẹ̀lì sílẹ̀, nípa bèẹ̀ a sì bèrẹ̀ ilànà idánwò onípètẹ̀ mēta. Ilànà idánwò náà máa n mú kí ẹ̀ka méjì àwọn olùjọ̀sin farahàn ní gbogbo itàn tí a bá ti tú ìwé Dániẹ̀lì sílẹ̀. Ó ẹ̀ pàtàkì láti wo àwọn ikówé Pọ̀lù ní ìbáṣepò pèlú ìbísí ìmò ní àkókò òpin, nítorí nínú orí náà gan-an ni Pọ̀lù ti kilò pé àwọn tí kò bá gba “ifẹ̀ òtító,” yóò gba itànje líle láti ọ̀dò Qlórùn. Itànje líle náà ni a mú wá sórí àwọn èniyàn búburú nínú Dániẹ̀lì orí kejìlá, àwọn tí ó kọ̀ ìbísí ìmò náà. Nínú àwọn itàn méjèjè, itànje líle náà n tọ́ka ní kedere jùlọ̀ sí Adventism.

“Èni tí ó n rí sáábẹ̀ ojú, tí ó sì n ka ọ̀kàn gbogbo èniyàn, sọ nípa àwọn tí wọn ti ní ìmòlẹ̀ nílá pé: ‘A kò mú wọn ní iyà àti iyàlẹ̀nu nítorí ipò iwà àti ti èmí wọn.’ Bèẹ̀ ni, wọn ti yan ọ̀nà tiwọn, ọ̀kàn wọn sì n yò nínú àwọn iríra wọn. Èmi pèlú yóò yan itànje wọn, èmi yóò sì mú ohun tí wọn n bèrù wá sórí wọn; nítorí pé nígbà tí mo pè, kò sí èni tí ó dáhùn; nígbà tí mo sọ̀rò, wọn kò gbọ̀: sùgbọ̀n wọn ẹ̀ búburú níwájú ojú mi, wọn sì yan ohun tí inú mi kò dùn sí.’ ‘Qlórùn yóò rán itànje agbára sí wọn, kí wọn lè gba irọ̀ gbọ̀,’ nítorí wọn kò gba ifẹ̀ òtító, kí a lè gbà wọn là,’ ‘sùgbọ̀n wọn ní inú-dídùn nínú àìṣòdodo.’ Isaiah 66:3, 4; 2 Thessalonians 2:11, 10, 12.

“Olùkòni ọ̀run bèèrè pé: ‘Àwọn itànje wo ni ó lè lágbara ju èyí lọ láti tan ọ̀kàn jẹ̀ ju ifarahàn pé ẹ̀yin n kólé lórí ìpílẹ̀ tító àti pé Qlórùn n gba iṣẹ̀ yín, nígbà tí ní ti gidì ẹ̀yin n ẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nńkan gégé bí ilànà ayé, tí ẹ̀ sì n dẹ̀ṣẹ̀ sí Jèhófà? Àá, itànje nílá ni, ìmúni-lọ̀kàn-yíyọ̀ ni, tí ó n gba ọ̀kàn èniyàn nígbà tí àwọn tí wọn ti mọ̀ òtító rí, bá sàṣiṣe fífí ìrísí iwà-bí-Qlórùn rọ̀pò èmí àti agbára rẹ̀; nígbà tí wọn bá ro pé àwọn ọ̀lọ̀rọ̀ ni, wọn sì ti ní ọ̀pò ohun-iní, tí wọn kò sì nílò ohunkóhun, nígbà tí ní ti gidì wọn nílò ohun gbogbo.’”

“Olórùn kò yí padà sí àwọn iránṣẹ̀ Rẹ̀ olóòtító tí wọn n pa aṣọ̀ wọn mọ̀ láilábùkù. Sùgbón ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ n kẹ̀ pé, ‘Àlàáfíà àti ààbò,’ nígbà tí iparun àrà ọ̀tọ̀ n bọ̀ lórí wọn. Bí kò bá sí irònúpìwàdà pípé, bí àwọn èniyàn kò bá rẹ̀ ara ọ̀kàn wọn sílẹ̀ nípa ìjẹ̀wọ̀, tí wọn sì gba òtító gégé bí ó ti wà nínú Jèsù, wọn kì yóò wọ̀ ọ̀run láé. Nígbà tí iwènùmọ̀ bá ṣẹ̀lẹ̀ láàárín wa, a kì yóò tún sinmi ní itúnú ara wa mọ̀, ní fífòrò yangàn pé a jẹ̀ ọ̀lórò, a sì pọ̀ sí i ní ọ̀rò, pé a kò nílò nńkan kan.”

“Ta ni ó lè fi òtító sọ̀ pé: ‘A ti dán wúrà wa wò nínú iná; aṣọ̀ wa kò ní àbààwọn ti ayé?’ Mo rí Olùkọ̀ wa tí n tọ̀ka sí àwọn aṣọ̀ tí a n pè ní ti òdodo. Nígbà tí Ó yọ̀ wọn kúrò, Ó fi àbààwọn tí ó wà lábẹ̀ wọn hàn gbangba. Lẹ̀yìn nàà, Ó sọ̀ fún mi pé: ‘Sé iwọ̀ kò lè rí bí wọn ṣe fi àgàbàgèbè bo àbààwọn wọn àti ibàjẹ̀ iwà wọn? ‘Báwo ni ilú olóòtító ṣe di àgbèrè!’” A ti sọ̀ ilé Baba mi di ilé ojà, ibi tí iwàláàyè àti ògò ọ̀run ti kúrò! Nítorí èyí ni àìlera wà, agbára sì ti ṣaláísí.”

Testimonies, volume 8, 249, 250.

Èsìn Adventist jẹ̀ “ilú olóòtító” nígbà tí ó kẹ̀de Èkún Àárín Òru ní 1844. Ní ọ̀dún 1863, ó bèrè ilàna ikòsílẹ̀ àwọn “ìpilẹ̀” tí a fi iṣẹ̀-òjìṣẹ̀ William Miller múlẹ̀. Nígbà tí wọn bèrè sí i fi àwọn òtító ìpilẹ̀ sí ègbé, tí wọn sì fi àwọn òkúta iyebiye àti owó eḷétàn bọ̀ wọn, wọn n kọ̀ ìpilẹ̀ tuntun. Àwọn tí ó bèrè iṣẹ̀ nàà, tí wọn ṣe é jáde, tí wọn sì n bá a lọ̀ títí di òní, ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ wọn nínú ikòwé Èmi Àsọtélẹ̀ gégé bí “àwọn tí wọn ti ní imọ̀lẹ̀ nlá.”

“Àmọ̀lẹ̀ nlá” tí wọn ti ní rí, ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú àlá Miller gégé bí àwọn ọ̀sọ̀ iyebiye inú àpótí nàà, èyí tí Miller gbé kalẹ̀ sórí tábilì kan ní àárín yàrá rẹ̀, tí ó n tàn ju “oòrùn” lọ̀. Nínú esẹ̀ tí a ṣeṣe tọ̀ka sí yìi, Sister White ṣe idánimọ̀ “àwọn tí wọn ti ní àmọ̀lẹ̀ nlá,” sùgbón tí “wọn ti yan ọ̀nà tiwọn.”

Wọn yan ọ̀nà tuntun kan ní ọ̀dún 1863. Ó ní pé, “Ìtànṣe amúnikún-fún-ẹ̀ni-ni-àyò ni, tí ó máa n gba ọ̀kàn èniyàn nígbà tí àwọn tí wọn ti mọ̀ òtító rí telẹ̀ bá ṣi àwòṣe iwà-bí-Ọ̀lórùn lójú fún èmi àti agbára rẹ̀; nígbà tí wọn bá rò pé wọn jẹ̀ ọ̀lórò, tí wọn sì ti pọ̀ sí i ní ọ̀rò, tí wọn kò sì nílò nńkan kan, nígbà tí òtító ibèrù jẹ̀ pé wọn nílò ohun gboṣo.”

Ó n tọ̀ka sí ipò Laodicea, èyí tí ọ̀n àti ọ̀kọ̀ rẹ̀ mọ̀ pé ó ṣẹ̀lẹ̀ ní ọ̀dún 1856. Nígbà nàà ni a dán wọn wò fún ọ̀dún méje, sùgbón wọn kuna nínú idánwò nàà ní ọ̀dún 1863, wọn sì bèrè sí i kọ̀ ìpilẹ̀ èké tí n mú itanràn alágbára wá, gégé bí ikilò Pọ̀lù nínú Tẹ̀salóníkà ṣe sọ̀. Ikilò Pọ̀lù nínú Tẹ̀salóníkà jẹ̀ idemú fún igbimọ̀ nàà ní ibèrè àti ní ọ̀pin Adventism, ó sì bá àlá Miller mu pátápátá, èyí tí n sọ̀rọ̀ nípa ibèrè àti ọ̀pin Adventism pèlú. Àlá rẹ̀ fi hàn pé nígbà tí iṣẹ̀ imúpadàbòsípò àwọn iyebiye òtító àkòkò bá parí, àwọn òtító wònyí yóò tàn ní imọ̀lẹ̀ ní igbà mewaá ju bí wọn ti tàn ní igbà àkòkò lọ̀ ní Igbe Àárín Òru ní ibèrè Adventism. Báwo ni itumọ̀ Miller ṣe n tàn sí i ní imọ̀lẹ̀ báyii ju igbà tí ó kòkò mọ̀ òtító nàà?

Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ òtító ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ lórí àwọn àtẹ̀ àwọn mímọ̀ méjèjè ti Hábakúkù orí kejì. A ṣàpẹ̀rẹ̀ àwọn òtító wònyí nínú àlá Miller gégé bí àwọn ohun-ọ̀sọ̀ iyebiye tí a oò tún mú padà bọ̀ sípò ní ikeyin ojọ̀, diẹ̀ kí Ìkẹ̀de Ọ̀gànjọ̀ dé. Àwọn ohun-ọ̀sọ̀ iyebiye èké tí a gbé jáde nípasẹ̀ fẹ̀rèsè nínú àlá Miller dúró fún àwọn èkọ̀ èké méjèjè tí a mú wọ̀ Adventism láti dá ìpilẹ̀ èké sílẹ̀, àti pèlú láti fi ìpilẹ̀ tòótó pamọ̀; sùgbón wọn tún dúró fún àwọn tí wọn kò láti tú ọ̀wọ̀ wọn kúrò lórí àwọn èkọ̀ èké tí ó para pọ̀ jẹ̀ ìpilẹ̀ èké nàà. “Ìgbàgbogbo ojọ̀” ni idákòrò fún ètò òtító William Miller tí ó fidí ìpilẹ̀ ibèrè múlẹ̀, àti ní ikeyin ojọ̀ “ìgbàgbogbo ojọ̀,” kì í ṣe àpẹ̀rẹ̀ èsìn ọ̀rìṣà nikan, gégé bí Miller ti mọ̀ ọ̀n ní

tòótó, sùgbón ó jẹ àpẹẹrẹ isòtẹ tí ó mú ipilẹ̀ èké jáde.

Bíbẹ̀lì, Èmí Àsòtẹ̀lẹ̀ àti itàn pátápátá jẹrìí pé igbe wákàtì idájọ́ láti ọdún 1798 sí 1844, ni ikéde isé iránsẹ nàà tí William Miller sàwàrí tí ó sì gbé kalẹ̀. Èyí ni idí tí a fi n pè igbimò nàà ní igbimò Millerite. Ní ti ogbón inú, láti kọ igbimò nàà sílẹ̀, ni láti kọ imọlẹ̀ tí a mú jáde ní ọdún 1798, tí Dániẹ̀lì fi hàn gégé bí ipòsì i nínú imò.

Aísáyà sọrò nípa àwọn ọlómùtí ti Éfírámù, ó sì fi hàn pé àwọn ọlómùtí wònyí ni àwọn èniyàn ẹ̀lẹ̀gàn tí n sàkóso àwọn èniyàn Jerúsálẹ̀mù. Aísáyà fi hàn pé kì í ẹ̀ ọ̀tí wáinì gidì ni wòn ti mu yó, sùgbón ọ̀tí wáinì ẹ̀mí ni wòn ti mu yó. Wáinì ẹ̀mí nínú Bíbẹ̀lì lẹ̀ jẹ̀ ẹ̀kọ̀ ọ̀títọ̀ tàbí ẹ̀kọ̀ èké, gégé bí ọ̀rọ̀ inú àyíká ẹ̀ tọ̀ka sí. Àwọn ọlómùtí Éfírámù ti mu yó lórí ẹ̀kọ̀ èké, èyí tí í ẹ̀ wáinì Bábílónì, gégé bí a ti sàpẹẹrẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ àgbèrè Tírè nínú orí kẹ̀tadinlógún ti Ifihàn àti nípasẹ̀ Bẹ̀lşásàrí ní òru ikeyin ayeye rẹ̀.

Aísáyà sàfihàn àwọn ipa imutí ẹ̀mí tí n dé bá àwọn ọ̀kúnrin ẹ̀lẹ̀gàn tí n sàkóso àwọn èniyàn Jerúsálẹ̀mù.

È da ara yín dúró, kí ẹ̀ sì yà á sílẹ̀; ẹ̀ kígbẹ, ẹ̀ sì ké: wòn mu yó, sùgbón kì í ẹ̀ ẹ̀lẹ̀ wáinì; wòn n yíyí ká, sùgbón kì í ẹ̀ ẹ̀lẹ̀ ọ̀tí lílẹ̀. Nítorí Olúwa ti tú ẹ̀mí oorun jíjinlẹ̀ sórí yín, ó sì ti pa ojú yín dé: àwọn wòlì àti àwọn alákoóso yín, àwọn aríran, ni ó ti bò. Gbogbo iran sì ti dí fún yín bí ọ̀rọ̀ iwé tí a fi èdidi dì, èyí tí àwọn èniyàn fi fún ẹ̀ni tí ó kàwé, wí pé, Kà èyí, mo bẹ̀ ọ̀: ọ̀un sì wí pé, Èmi kò lẹ̀ ẹ̀ bẹ̀; nítorí a ti fi èdidi dì í: a sì fi iwé nàà fún ẹ̀ni tí kò kàwé, wí pé, Kà èyí, mo bẹ̀ ọ̀: ọ̀un sì wí pé, Èmi kò kàwé. Nítorí nàà Olúwa wí pé, Níwòn bí àwọn èniyàn yìi tí fi ẹ̀nu wòn súnmo mi, tí wòn sì fi ètẹ̀ wòn bọ̀wọ̀ fún mi, sùgbón tí wòn ti mú ọ̀kàn wòn jinà sí mi, tí ibèrù wòn sí mi sì jẹ̀ ohun tí a kọ̀ wòn nípa àşẹ̀ àwọn èniyàn: nítorí nàà, kíyèsì i, ẹ̀mi yóò tún ẹ̀ isẹ̀ àgbàyanu kan láàárín àwọn èniyàn yìi, àní isẹ̀ àgbàyanu àti iyanu kan: nítorí ogbón àwọn ọ̀lọgbón wòn yóò sẹ̀gbé, imò àwọn amòye wòn yóò sì farapamó. Ègbé ni fún àwọn tí n wá ọ̀nà jíjinlẹ̀ láti fi pa imòrán wòn mó kúrò lódò Olúwa, tí isẹ̀ wòn sì wá nínú ọ̀kúnkùn, tí wòn sì n wí pé, Ta ni n rí wa? ta sì ni n mò wá? Lóóótó, yíyí nńkan pa dà yín ni a ó kà sí bí amọ̀ ọ̀wọ̀ amọ̀kòkò: nítorí ẹ̀ isẹ̀ ọ̀wọ̀ yóò sọ nípa ẹ̀ni tí ó dá a pé, Kò dá mi? tàbí ẹ̀ ohun tí a mó yóò sọ nípa ẹ̀ni tí ó mó ọ̀ pé, Ọ̀un kò ní òye? Isaiah 29:9–16.

Arábinrin White fa àwọn eşẹ̀ wònyí yọ, léyìn nàà ó sì fi kún un pé:

“Gbogbo ọ̀rọ̀ èyí ni a óo mú ẹ̀. Àwọn kan wá tí kò rẹ̀ ara ọ̀kàn wòn sílẹ̀ níwájú Ọ̀lórùn, tí wòn kì yóò sì máa rìn ní ọ̀títọ̀. Wòn n fi ètẹ̀ wòn tòótó pamó, wòn sì n bá àngẹ̀lì tí ó şubú ní ibáşepọ̀ pẹ̀lú, ẹ̀ni tí ó fẹ̀ràn tí ó sì n ẹ̀ iró. Ọ̀tá n fi ẹ̀mí rẹ̀ lẹ̀ àwọn èniyàn tí ó lẹ̀ lò láti tan àwọn tí wòn wá ní ọ̀kúnkùn diẹ̀ jẹ̀. Àwọn kan n bẹ̀ tí ọ̀kúnkùn tí ó gbilẹ̀ tí n wọ̀ inú wòn, wòn sì n fi ọ̀títọ̀ sílẹ̀ fún aşışẹ̀. Ojọ̀ tí àşòtẹ̀lẹ̀ ti tọ̀ka sí ti dé. A kò mo Jesu Kristi. Jesu Kristi jẹ̀ àròşọ̀ fún wòn. Ní ipẹ̀le yìi nínú itàn ayé, ọ̀pọ̀ èniyàn n hùwà bí èniyàn tí ó mutí. ‘È dúró, kí ẹ̀ sì yà á sí; ké pe, kí ẹ̀ sì ké; wòn mutí, sùgbón kì í ẹ̀ ẹ̀lẹ̀ wáinì; wòn n yíyọ̀, sùgbón kì í ẹ̀ ẹ̀lẹ̀ ọ̀tí lílẹ̀. Nítorí Olúwa ti da ẹ̀mí oorun jíjinlẹ̀ sí yín lórí, ó sì ti pa ojú yín. Àwọn wòlì àti àwọn alákoóso yín, àwọn aríran, ni ó ti bò.’ Imutí ẹ̀mí wá lórí ọ̀pọ̀ àwọn tí wòn rò pé àwọn ni èniyàn tí a ó gbé ga. Ìgbàgbọ̀ ẹ̀şin wòn dà bí a ti fi hàn nínú Ìwé Mímọ̀ yìi gan-an. Lábẹ̀ àkóso rẹ̀, wòn kò lẹ̀ rìn tààrà. Wòn n ẹ̀ ọ̀nà yíyọ̀ nínú isẹ̀ wòn. Ẹ̀ni kan léyìn ekeji, wòn n yí kiri. Olúwa n wo wòn pẹ̀lú àánú púpọ̀. Wòn kò tí i mó ọ̀nà ọ̀títọ̀. Wòn jẹ̀ àwọn alágbékalẹ̀ ogbón-imò, àti àwọn tí wòn

lè ti ràn lówó tí wọn sì yẹ kí wọn ràn lówó, nítorí iran ẹmí tí ó mò kedere, àwọn náà tán jẹ fúnra wọn, wọn sì n tẹwó gbà iṣẹ búburú kan.

“Àwọn iṣẹlẹ̀ igbà ikeyin wònyí yóò yára di mímulẹ̀ pátápátá. Nígbà tí a bá fi àwọn itanjẹ ẹmí wònyí hàn pé ohun tí wọn jẹ ní tòótó ni wọn jẹ,—iṣiṣẹ̀ àṣírí àwọn ẹmí búburú,—àwọn tí wọn tí kó ipa nínú wọn yóò dàbí àwọn èniyàn tí wọn ti padánù ọpọlọ wọn.

“Nítorí náà, Olúwa wí pé, Níwọn bí àwọn èniyàn yíi ṣe n súnmo mi pẹ̀lú ẹnu wọn, tí wọn sì fi ètẹ̀ wọn bọ̀wọ̀ fún mi, sùgbón tí wọn ti mú ọkàn wọn jìnnà sí mi, tí ibẹ̀rù wọn sí mi sì jẹ̀ ohun tí a kọ̀ wọn nípa àṣẹ̀ àwọn èniyàn; nítorí náà, wò ó, ẹmí yóò tún ṣe iṣẹ̀ iyanu kan láàárín àwọn èniyàn yíi, àní iṣẹ̀ iyanu kan àti ohun àgbàyanu; nítorí ọgbón àwọn ọlọgbón wọn yóò sẹ̀gbé, imòye àwọn olóye wọn sì yóò fara pamó. Ègbé ni fún àwọn tí n wa ọ̀nà jíjìn láti fi imòrán wọn pamó fún Olúwa, tí iṣẹ̀ wọn sì wà nínú òkùnkùn, tí wọn sì n wí pé, Ta ni n rí wa? Ta ni sì mò wa? Lóòótó, yíyí ohun padà sẹ̀yìn yín ni a ó kà sí bí amòkòkò; nítorí iṣẹ̀ ọwó ha lè sọ nípa ẹni tí ó dá a pé, Kò dá mi? Tàbí ohun tí a mò ha lè sọ nípa ẹni tí ó mò ọ pé, Ọ̀un kò ní ọ̀ye?”

“A ti fi hàn mí pé nínú irírí wa a ti n, a sì sù n padé ipò nṁkan yíi gan-an. Àwọn ọkùnrin tí wọn ti ní imọ̀lẹ̀ nlá àti ànṁfààní àgbàyanu ti gba ọ̀rọ̀ àwọn olórí tí wọn rò ara wọn sí ọlọgbón, tí a ti fi ojú rere hàn sí gidigidi, tí a sì ti bükún fún gidigidi láti ọ̀dọ̀ Olúwa, sùgbón tí wọn ti yọ̀ ara wọn kúrò ní ọwó Ọlórùn, tí wọn sì ti fi ara wọn sínú ipò àwọn ọ̀tá. A ó fi àwọn irọ̀ àtanilólóbó kún ayé. Ọkàn èniyàn kan, nígbà tí ó bá gba àwọn irọ̀ wònyí, yóò ṣiṣẹ̀ lórí ọkàn àwọn èniyàn míràn, àwọn tí wọn ti n yi ẹ̀rì iyebíye ọ̀títọ̀ Ọlórùn padà sí irọ̀. Àwọn ọkùnrin wònyí ni àwọn ángẹ̀lì tí ó ṣubú yóò tàn jẹ, nígbà tí ó yẹ kí wọn dúró gẹ́gẹ́ bí olùṣọ̀ olóòtító, tí wọn n sọra fún àwọn ọkàn, gẹ́gẹ́ bí àwọn tí yóò jínde fún iṣírò. Wọn ti fi àwọn ohun ijá ogun wọn sílẹ̀, wọn sì ti fetí sí àwọn ẹmí ẹ̀tàn. Wọn mú imòrán Ọlórùn di aláìní agbára, wọn sì kọ̀ ikilọ̀ àti ibáwí Rẹ̀ sí apá kan, àti pé ní tòótó wọn wà ní ẹ̀gbé Satani, tí wọn n fetí sí àwọn ẹmí ẹ̀tàn àti àwọn ẹ̀kọ̀ àwọn ẹmí ẹ̀sù.

“Ìmutí ẹmí ti dé bá àwọn èniyàn nísinsinyí, àwọn tí kò yẹ kí wọn máa yíyọ̀ bí àwọn èniyàn tí ọ̀tí líle ti mú. Àwọn iwà ọ̀daràn àti àwọn àiṣètò, ẹ̀tàn-ìjìnlẹ̀, itanjẹ̀, àti iṣòwò àitọ̀ kún ayé, gẹ́gẹ́ bí ẹ̀kọ̀ aṣáájú tí ó ṣòtẹ̀ nínú àwọn agbàlá ọ̀run.”

“A ó tún máa ṣe itàn padà. Ẹmí lè ṣàlàyé ohun tí yóò ṣẹ̀lẹ̀ ní ojọ̀ iwájú tí kò jìnà, sùgbón àkókò náà kò tii dé. Àwọn àwòrán àwọn òkú yóò farahàn, nípasẹ̀ ẹ̀tàn ọgbón Satani, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ sì yóò darapọ̀ mò ẹni tí ó fẹ̀ràn tí ó sì n ṣe ẹ̀ké. Mo n kilọ̀ fún àwọn èniyàn wa pé ní àárín wa gan-an ni àwọn kan yóò yà kúrò nínú igbàgbọ̀, wọn yóò sì fetí sí àwọn ẹmí tí n tanni jẹ̀ àti àwọn ẹ̀kọ̀ àwọn ẹmí ẹ̀sù, ọ̀títọ̀ náà yóò sì di ohun tí a ó fi sọ búburú nípasẹ̀ wọn.” Battle Creek Letters, 123–125.

Gbogbo àwọn wòlìi, pẹ̀lú Isaiah àti Arabinrin White, n tọ̀ka sí àwọn ojọ̀ ikeyin. Ní àwọn ojọ̀ wònyí ni àwọn aṣáájú Adventism “wà ní tààrà lójú ọ̀nà Sátàní, wọn sì n fetí sí àwọn ẹmí àròjìnròjìn àti àwọn ẹ̀kọ̀ àwọn ẹmí ẹ̀sù.” Arabinrin White gbé àṣòtẹ̀lẹ̀ kan kalẹ̀ nígbà tí ó sọ pé, “Nígbà tí a bá fi àwọn itanjẹ̀ ẹmí wònyí hàn gẹ́gẹ́ bí ohun tí wọn jẹ̀ ní tòótó,—iṣẹ̀ aṣínà àwọn ẹmí búburú,—àwọn tí ó ti kó ipa nínú wọn yóò dàbí àwọn èniyàn tí ọkàn wọn ti bàjẹ̀.” Ìdarí Adventism yóò dàbí àwọn èniyàn tí ọkàn wọn ti bàjẹ̀, ní àkókò kan nínú itàn àwọn ojọ̀ ikeyin nígbà tí a bá fi imutí wọn hàn pé ó jẹ̀ “iṣẹ̀ aṣínà àwọn ẹmí búburú.”

Ìṣípáyá wà fún iṣẹ̀ àwọn èniyàn ẹ̀lẹ̀gàn tí ń ṣàkóso àwọn èniyàn ní Jerusalemu ní àwọn ojò ikeyin. A ṣàfihàn iṣípáyá yẹn nínú àlá Miller, nígbà tí Miller gbàdúrà, léyìn nàà ilẹ̀kùn kan sì sí. Ó ṣẹ̀lẹ̀ díẹ̀ kí ó tó pa ojú rẹ̀ tí fún iṣẹ̀jú kan, ní fifi òpín gidí-gidí ilànà ididìgbẹ̀gbẹ̀ àwọn ẹ̀gbẹ̀rún m̀erínlélógójì àti ọ̀gòrùn-ún kan hàn. Ìṣí ilẹ̀kùn kan ń tọ̀ka sí iyípadà ipín àkókò, àti ní ibẹ̀ ni iṣipopada Laodicea ti angeli kẹ̀ta ti yí padà sí iṣipopada Filadelfia ti angeli kẹ̀ta.

Nínú àbala nàà nínú Isaiah, iṣokunfa kan wà ti iṣẹ̀ búburú àwọn ọ̀mùtí Efraimu, ẹnì tí wọn jẹ̀ àwọn èniyàn tí “ó yẹ̀ kí wọn ti d́rọ̀ gẹ̀gẹ̀ bí olùṣọ̀ olóòtító.” A fi iṣokunfa nàà hàn pé, “Nítòótó yíyí yín ohun padà sí isàlẹ̀-òkè ni a ó ka sí amò amòkòkò; nítórí iṣẹ̀ ọ̀wọ̀ yóò ha sọ̀ nípa ẹnì tí ó ẹ̀ é pé, Kò ẹ̀ mí? tàbí ohun tí a mò yóò ha sọ̀ nípa ẹnì tí ó mò ọ̀ pé, Kò ní òye?”

Ìdánimò Miller nípa “ojoojúmọ̀,” gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀sìn ibòrìṣà tàbí Romu abòrìṣà, ní iparí jẹ̀ àmì Satan, nítórí Satan àti Romu abòrìṣà ni a fi aṣojú hàn gẹ̀gẹ̀ bí dragoni.

“Nítórí nàà, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé dragoni nàà, ní ipilẹ̀ṣẹ̀, d́rọ̀ fún Sátáni, ó sì tún jẹ̀, ní ìtumò kejì, àmì Romu kẹ̀fèrì.” The Great Controversy, 439.

Ní ti àwọn ọ̀kúnrin tí ń ṣàkóso Jerusalemu ní àwọn ojò ikeyin, Sister White sọ̀ pé: “Àwọn kan ń di ẹnì tí òkúnkùn tí ó gbilẹ̀ ti kún inú wọn, wọn sì ń fi òtító sí apá kan fún èké. Ojò tí àṣòtẹ̀lẹ̀ ti tọ̀ka sí ti dé. A kò lóye Jesu Kristi. Jesu Kristi jẹ̀ àròṣọ̀ lójú wọn.” Ní ọ̀dún 1901, aṣáájú kan nínú Adventism láti Jámání bèrẹ̀ sí í mú iwòye èké ti Pùròtẹ̀sítànti apẹ̀yìndà wólé nípa “iṣẹ̀ ojoojúmọ̀” nínú iwé Dániẹ̀lì. Iwòye nàà sọ̀ pé “iṣẹ̀ ojoojúmọ̀” nàà d́rọ̀ fún iṣẹ̀ ibi mímọ̀ ti Kristi, tàbí iyípadà kan ti èrò nàà. Mo sọ̀ pé iyípadà kan, nítórí pé oríṣíríṣíì itenumò ni a ti fi lórí irò nàà jálẹ̀ itàn tí ó tẹ̀ lé ọ̀dún 1901, ṣùgbọ̀n àwọn iwòye èké wònyí máa ń fihàn iparí kan nígbà gbogbo pé “iṣẹ̀ ojoojúmọ̀” d́rọ̀ fún irú iṣẹ̀ kan ti Kristi.

Iyebiye tí ó jẹ̀ ẹ̀kọ̀ nípa “ojoojúmọ̀,” èyí tí Miller dá mò gẹ̀gẹ̀ bí àmì Satani, nínú Adventism ti àwọn ojò ikeyin, jẹ̀ àmì Kristi. Nígbà tí a mú un wólé ní 1901, àwọn díẹ̀ gan-an ni wọn gba iwòye pé “ojoojúmọ̀” jẹ̀ àmì Kristi, kí í sì í ẹ̀ àmì Satani; ṣùgbọ̀n ní àwọn ọ̀dún 1930, iyebiye ẹ̀kọ̀ nípa “ojoojúmọ̀,” tí Miller ti wa jáde kúrò nínú iṣan òtító tí a rí nínú 2 Thessalonians, orí kejì, ní a kò silẹ̀, gẹ̀gẹ̀ bí a ti kọ̀ “àkókò méje” ti Leviticus méjilélógún silẹ̀ ní 1863. Ní ibikan nínú itàn láti 1863 tí tí dé àwọn ọ̀dún 1930, Adventism ti yí àwọn aṣáájú padà, láimò ọ̀.

“Èyin ará, mo rí ewu yín, mo sì tún bèèrè pé, Ẹ̀ ẹ̀yin tí ẹ̀ ń ṣìnà ń ẹ̀ isapá kankan láti tọ̀ ohun tí ó ẹ̀ àṣiṣe sí? Ó ẹ̀ ẹ̀ kí àwọn ọ̀kàn máa kọ̀ṣẹ̀ lọ̀, kí wọn sì máa rìn nínú òkúnkùn, nítórí pé ẹ̀ kò ti ẹ̀ ọ̀nà yín di tító fún eṣẹ̀ yín. Bí ẹ̀ bá wà ní ipò igbẹ̀kẹ̀lẹ̀, mo ń bẹ̀ yín pẹ̀lú itara tí ó pọ̀ sí i, nítórí ẹ̀mí ara yín fúnra yín, àti nítórí àwọn tí ń wo yín gẹ̀gẹ̀ bí amòna, ẹ̀ ronúpiwàdà níwájú Olórún nítórí gbogbo àṣiṣe tí a ẹ̀, kí ẹ̀ sì jẹ̀wọ̀ àṣiṣe yín.

“Bí o bá fi iwà àgídí ọ̀kàn sínú ààyè, tí o sì nípa igbẹ̀raga àti idáláre ara rẹ̀ kò jẹ̀wọ̀ àṣiṣe rẹ̀, a ó fi ọ̀ silẹ̀ lábẹ̀ àwọn idẹ̀wò Sátáni. Bí, nígbà tí Olúwa bá fi àwọn àṣiṣe rẹ̀ hàn ọ̀, tí o kò bá ronúpiwàdà tàbí jẹ̀wọ̀ wọn, itòṣónà àbójútó rẹ̀ yóò mú ọ̀ padà kojá ibi nàà leraléra. A ó fi ọ̀ silẹ̀ láti máa ẹ̀ àwọn àṣiṣe irú kan nàà, iwọ̀ yóò sì máa bá a lọ̀ nínú àìní ọ̀gbọ̀n, iwọ̀ yóò sì máa pe ẹ̀ṣẹ̀ ní òdodo, àti òdodo ní ẹ̀ṣẹ̀. Ọ̀pòlọ̀pọ̀ ẹ̀tàn tí yóò gbilẹ̀ ní àwọn ojò ikeyin wònyí yóò yí ọ̀ ká, iwọ̀ yóò sì yí àwọn aṣáájú padà, tí o kò sì ní mò pé o ti ẹ̀ bẹ̀.” Review and Herald, December 16, 1890.

Àwọn èniyàn ẹlẹgàn tí n ẹ̀kọ̀so lórí àwọn èniyàn Jerusalemu, tí wọn jẹ̀ èniyàn “ní àwọn ipò igbékẹ̀lé,” yóò “pe ẹ̀sẹ̀ ní òdodo, wọn yóò sì pe òdodo ní ẹ̀sẹ̀,” àti pé, “Nítòótọ̀ yíyí yín ti ohun padà lórí-orí yóò jẹ̀ kíkà sí bí amò amòkòkò; nítorí iṣẹ́ ọwọ́ ha lè wí nípa ẹ̀ni tí ó ẹ̀ ẹ̀ pé, Ọ̀un kò ẹ̀ mí bí? tàbí ohun tí a mò sọ nípa ẹ̀ni tí ó mò ọ́ pé, Ọ̀un kò ní òye?” Nínú iṣòtẹ̀ tí n lọ síwájú yìi lórí àwọn iran m̀erin Adventism, àwọn tí wọn wà ní àwọn ipò igbékẹ̀lé n yí àwọn aṣájú padà, wọn kò sì mò ọ́. Wọn kò mò ọ́, nítorí pé ní ilọ̀síwájú àti ní itẹ̀síwájú wọn kò ẹ̀rí àwọn àṣìṣe wọn sílẹ̀. Nínú iṣòtẹ̀ tí n lọ síwájú yẹn ni “ogbón àwọn ọ̀lọgbón wọn yóò ẹ̀gbé, imòye àwọn amòye wọn yóò sì fara sin.”

Wọn yóò yi ohun gbogbo padà sí isàlẹ̀ lókè, wọn yóò sì máa pé ẹ̀sẹ̀ ní òdodo, àti òdodo ní ẹ̀sẹ̀. Àpẹ̀rẹ̀ iṣòtẹ̀ yìi ni ẹ̀kọ̀ nípa “igbà gbogbo,” èyí tí ó jẹ̀ fún Miller àpẹ̀rẹ̀ Satani, tí Adventism sì n dá mò lónií gégé bí àpẹ̀rẹ̀ Kristi. Ohun tí ó ti jẹ̀ idákòró tí ó fi ilàna àwọn ilò àṣòtẹ̀lẹ̀ William Miller múlẹ̀ rí, ti di àpẹ̀rẹ̀ imutípara àwọn ọ̀kùnrin ẹ̀lẹ̀yà tí n ẹ̀ iṣẹ́ba lórí àwọn èniyàn Jerusalemu báyií. Àwọn àpẹ̀rẹ̀ tí ó ní i ẹ̀ pẹ̀lú “igbà gbogbo,” nínú iwé Danieli, tàn yọ bí oòrùn nígbà tí a mò ọ̀n nínú àpótí òkú Miller ní ibèrẹ̀ Adventism, ẹ̀gbón ní àwọn ọ̀jọ̀ ikeyin òtítọ̀ náà n tàn ní imólẹ̀ tí ó pò sí i ní igbà m̀ewáá, nítorí nòmbà m̀ewáá jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ idánwò, àti fún Ísírẹ̀lì àtijọ̀ idánwò kẹwáá ni idánwò ikeyin.

Àwọn Farisi òde-òní tí “fí” “àwọn iṣẹ́ Kristi” “sọ̀ mò àwọn agbára Sátàni,” ní fífi ẹ̀sìn àbùdá mò gégé bí “agbára mímọ̀ Ọ̀lórùn.”

“Àwọn Farisi ẹ̀ sí Ẹ̀mí Mímọ̀. Ẹ̀bùn ọ̀rọ̀ wọn ni wọn lò láti fi ẹ̀ ẹ̀ àbùkù sí Olùdàpadà ayé, àngẹ̀lì tí n kọ̀ àkọ̀sílẹ̀ sì kọ̀ ọ̀rọ̀ wọn sínú àwọn iwé ọ̀run. Wọn fí agbára mímọ̀ Ọ̀lórùn, tí a fí hàn nínú àwọn iṣẹ́ Kristi, kà sí iṣẹ́ àwọn agbára tí Sátàni. Wọn kò lè yàgò fún àwọn iṣẹ́ àgbàyanu Rẹ̀, tàbí sọ̀ pé àwọn iṣẹ̀lẹ̀ àdáyéba ni wọn jẹ̀, nítorí náà wọn ní, ‘Àwọn iṣẹ́ ẹ̀sù ni wọn jẹ̀.’ Nínú àìgbógbón wọn sọ̀ nípa Omọ̀ Ọ̀lórùn bí ẹ̀ni pé èniyàn lásán ni. Àwọn iṣẹ́ iwòsàn tí a ẹ̀ níwájú wọn, iṣẹ́ tí kò sí ẹ̀ni tí ó ti ẹ̀ tàbí tí ó lè ẹ̀, jẹ̀ ifihàn agbára Ọ̀lórùn, ẹ̀gbón wọn fí ẹ̀sùn kàn Kristi pé ó bá ọ̀run àpáàdì dọ̀gba. Aláìgboràn, onírú, àti aláyà irin, wọn pinnu láti pa ọ̀jú wọn mò sí gbogbo ẹ̀rí, báyií ni wọn sì ẹ̀ deṣẹ̀ àìjẹ́ àforíjì.” Manuscript Releases, ìdìpò 4, 360.

A ó máa tẹ̀síwájú nínú iṣàgbéyẹ̀wò wa nípa imúpòsókè imò, tí a tú sílẹ̀ ní iṣìṣẹ́ àngẹ̀lì àkòkò, nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.